

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto — Yhteisön Lissabon-ohjelman täytäntöönpano: EU:n valmistusteollisuutta vahvistavat toimintapuitteet — Yhtenäisempi lähestymistapa teollisuuspolitiikkaan”

(2006/C 229/04)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon aiheesta ”Yhteisön Lissabon-ohjelman täytäntöönpano: EU:n valmistusteollisuutta vahvistavat toimintapuitteet — Yhtenäisempi lähestymistapa teollisuuspolitiikkaan” KOM (2005) 474 lopullinen,

ottaa huomioon Euroopan komission 12. lokakuuta 2005 EY:n perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 10. marraskuuta 2005 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu ”talous- ja sosiaalipolitiikka” -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon ”talous- ja sosiaalipolitiikka” -valiokunnan huhtikuun 6. päivänä 2006 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 39/2006 rev. 2, jonka esittelijä oli Noord-Brabantin lääninvaltuuston johtokunnan jäsen Onno **Hoes** (NL, ALDE),

Alueiden komitea katsoo seuraavaa:

- 1) Kasvua ja työllisyyttä koskevaan toimintaohjelmaan kuuluu ehdottomana ensisijaistavoitteena EU:n teollisuuspolitiikan uudistaminen ja ajanmukaistaminen niin, että kyetään kohentamaan yhteisön teollisuuden kilpailukykyä. Asian taustalla olevat ongelmat esiintyvät todellakin EU:n kaikilla alueilla, ja sen yhteydessä vaikuttavat prosessit ovat voimakkaita ja vaativia. Niinpä AK on tyytyväinen komission pyrkimyksiin ja sen valmiuteen edistää ponnekkaasti välttämättömiä muutoksia.
- 2) On kiirehdittävä, kun muistetaan, miten nopeita muutoksia maailmantaloudessa tapahtuu. Euroopalaisen teollisuuden kilpailuasemaan kohdistuu ankara paine. Euroopan teollisuuspolitiikan uudistukselta edellytetään sen vuoksi erityistä ripeyttä ja tehokkuutta. AK arvostaa sitä, että komissio on kehottanut osapuolia sitoutumaan asiaan ja että useiden yrityselämän alojen organisaatiot ovat lupautuneet siihen. Komiteaa askarruttaa kuitenkin, tarjoaako tämä riittävät lähtökohdat. Eurooppa voi kehittää tulevaa vahvuuttaan maailmanlaajuisessa talouskilpailussa ennen kaikkea kilpailukykyisillä alueilla, joihin tässä lausunnossa viitataan termillä *valley*. Termin innoittajana on piilaakson (*Silicon Valley*) käsite sekä Maailman talousfoorumin (*World Economic Forum*) filosofia. Kyseiset eurooppalaiset ”teknologiaaaksot”, jotka on rakennettu vanhan teollisuuden ja vanhojen sektoreiden pohjalta, pitävät tulevaisuuden talous- ja yhteiskuntauudistuksia käynnissä.
- 3) Esimerkkeinä tällaisista alueista voidaan mainita Tukholma, Cambridge, Baijeri, Rhône-Alpes, Kaakois-Alankomaat sekä kukoistuksensa kynnyksellä olevat alueet Vermlanti, Riika ja Sachsen-Anhalt. AK kehottaa komissiota muodostamaan kyseisestä lähestymistavasta Euroopan teollisuuspolitiikan ”uuden toimintaohjelman” ytimen, jotta eurooppalaisten taloudellisten aluekokonaisuuksien syntyminen voidaan ottaa entistä paremmin huomioon. Tämä edellyttää nykyisten ehdotusten huomattavaa terävöittämistä, sillä niissä puhutaan pelkästään toimintaedellytysten luomisesta, eivätkä ne siis ole riittävän innovatiivisia. Uudessa eurooppalaisessa teollisuuspolitiikassa tulee panostaa ennen kaikkea teknologian, tuotteiden ja markkinaolosuhteiden uusiin yhdistelmiin suunnatun sektorienvälisen kehityksen edistämiseen.
- 4) AK tekee tässä lausunnossa joukon käytännön ehdotuksia, joilla pyritään EU:n toimintavälineistön huomattavaan tarkoituksenmukaistamiseen ja entistä pidemmälle vietyyn yhdentämiseen. Poliitikalle on luotava luja pohja jo tulevalle Saksan puheenjohtajuuskaudella. AK kehottaa komissiota ja parlamenttia ehdottamaan innovatiivista ja aloitteellista politiikkaa.

hyväksyi 14.—15. kesäkuuta 2006 pitämässään 65. täysistunnossa (kesäkuun 14. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitean kanta

Sektoreiden väliset ehdotukset

1.1 Komission toimintamalli sisältää seitsemän sektoreiden välistä ehdotusta eri teollisuudenalojen muodostamille ryhmille yhteisiin haasteisiin paneutumiseksi ja yhteisvaikutusten vahvistamiseksi politiikan eri osa-alueiden välillä:

- aloite teollis- ja tekijänoikeuksien suojan sääntelemiseksi
- kilpailukykyä, energiaa ja ympäristöä käsittelevä korkean tason ryhmä
- (kansainvälisille) markkinoille pääsyä koskevia toimenpiteitä
- uusi ohjelma säännösten yksinkertaistamiseksi
- sektorikohtaisen osaamisen parantaminen (työntekijöiden pätevyyden lisääminen)
- valmistusteollisuuden rakennemuutosten hallinta
- yhtenäinen tutkimusta ja innovaatiotoimintaa koskeva lähestymistapa.

1.2 Poikkeuksetta kyse on toimenpiteistä, joilla on keskeinen merkitys Euroopan teollisuuden kilpailukykyyn kasvun kannalta. Näin ollen AK antaa periaatteessa ehdotukselle lujan tukensa. Komitean erityisen kiinnostuksen kohteena on teollisuuden rakennemuutosten suunnittelu, mutta myös uuteen lainsäädännön yksinkertaistamisohjelmaan olisi kiinnitettävä yhtä paljon huomiota. Se on tässä yhteydessä asian ydin: on siirryttävä uuden, alueiden tekemän teollisuuspolitiikan tukemiseen ja helpottamiseen. Keskusteltaessa siitä, miten globalisaatioon liittyviin haasteisiin ja mahdollisuuksiin tulee suhtautua, on Euroopan unionin kilpailukykyyn oltava keskeisellä sijalla lastemme hyvinvoinnin takaamiseksi. On torjuttava vanhojen saavutusten säilyttämiseen perustuva menneisyyteen suuntautuva protektionistinen lähestymistapa. Komission ehdottaman globalisaatiorahaston kaltaisiin aloitteisiin ei pidä ryhtyä niinkään puolustuslähtökohdista, vaan ne on suunnattava kehittämiseen esimerkiksi tukemalla uusien lupaavien alojen koulutusta.

1.3 AK kannattaa tiiviimmän yhteyden luomista EU:n alueelliseen innovaatiopolitiikkaan, joka on suunnattu myös vahvasti klustereiden ja uusien yhteistyömuotojen edistämiseen. EU:n ja alueiden yhteistyöstä löytyy jo joukko hyviä esimerkkejä, joista mainittakoon Noord-Brabantin läänin innovoinnin toimintaohjelma 2005—2010 *Connecting, creating and enabling winners*.

1.4 Nimenomaan sektorien välisten ehdotusten kehittäminen tarjoaa mahdollisuuksia eurooppalaisen teollisuuspolitiikan uudistamiseksi ja sen yhdentämiseksi. Tämä tausta huomioon ottaen seuraavassa käsitellään lyhyesti muutamia ehdotetuista toimenpiteistä. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää mahdollisuuteen yhtenäistää toimintatappaa entisestään.

Kilpailukykyä, energiaa ja ympäristöä käsittelevä korkean tason ryhmä

1.5 Energia ja ympäristö ovat tulevina vuosina ensisijaisen tärkeitä maailmanlaajuisia kysymyksiä.

EU:n on edistettävä ilmapiiriä, jossa uhkat voidaan muuntaa mahdollisuuksiksi. Kyseiset alat tarjoavat kiintoisia uusia markkinoita sekä kosketuskohtia Euroopan teollisuus- ja tutkimuspolitiikalle.

Tuloksena olisi, että energia-alaa ja kestävästä kehitystä (entistä ympäristöystävällisemmät tuotteet ja tuotantoprosessit) ei enää käsiteltäisi erillisinä kysymyksinä, vaan ne muodostaisivat teollisuus- ja innovaatiopolitiikan olennaisen osan. Vaihtoehtoisten energialähteiden kehittämiseen olisi kiinnitettävä enemmän huomiota. Energiakulut muodostavat huomattavan osan teollisuutemme tuotantokustannuksista. AK kehottaa jäsenvaltioita lisäämään sähköverkkojen yhteenliitännäkapasiteettia, jotta Euroopan teollisuus pystyisi energiamarkkinoiden vapauttamisen ansiosta ostamaan kaasua ja sähköä koko Euroopan alueelta. Yhdenvertaisten kilpailuolosuhteiden luomisesta Eurooppaan voidaan edistää tehokkaasti siten, että alue- ja paikallisviranomaiset ovat energiayhtiöissä aktiivisina osakkeenomistajina.

Sektorikohtaisen osaamisen lisääminen

1.6 AK korostaa, että uutta teollisuuspolitiikkaa on tarkasteltava Lissabonin strategian puitteissa ja maailmanlaajuistumisen kontekstissa. Kehityksestä seuraa rakennemuutosprosesseja alueilla ja jäsenvaltioissa. Kuten alueiden komitean aiheesta "Rakennemuutokset ja työllisyys" (CdR 148/2005 fin) antamassa lausunnossa todetaan, on välttämätöntä varmistaa rakennemuutosten hyvä hallinnointi (vrt. myös komitean esittämät huomiot globalisaatiorahaston toteuttamisesta kehittämis- eikä puolustuslähtökohdista). EU:n toiminnassa olennaista on taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistäminen; sen tulee muodostaa myös entistä toimivampien ja joustavampien eurooppalaisten työmarkkinoiden perusta. On suositeltavaa, että "sosiaalinen innovaatio", josta tässä on kyse, tuodaan keskustelussa entistä keskeisempään asemaan. Keskeisin kysymys on, miten voidaan parantaa (koulutus)tasosta riippumatta Euroopan kaikkien työntekijöiden mahdollisuuksia mukautua joskus mittaviinkin uudelleenjärjestelyihin ilman rakennetyöttömyyden vaaraa.

1.7 Työn tuottavuuden, työvoiman osallistumisen ja työvoiman liikkuvuuden parantaminen on olennaista Euroopan unionin kilpailukykyyn kannalta. Tähän on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota sekä jäsenvaltioiden toiminnassa että EU:n ohjelmissa ja rakennerahastotoimissa. On myös lisättävä EU:n ulkopuolelta peräisin olevien korkeasti koulutettujen mahdollisuuksia päästä (tilapäisesti) eurooppalaisille työmarkkinoille, sillä myös kyseisenlainen vapauttaminen parantaa Euroopan unionin kilpailukykyä.

Teollis- ja tekijänoikeudet

1.8 AK toteaa, että erällä merkittävällä eurooppalaisilla tuotantosektoreilla on edelleen huomattava etulyöntiasema kilpailijoihinsa verrattuna mutta että maailmanlaajuistuminen voi vaikuttaa myös niihin kielteisesti. Teollis- ja tekijänoikeuksien asianmukainen turvaaminen on elintärkeää EU:n kilpailuaseman kannalta. Teollis- ja tekijänoikeuksien suojeleminen kannustaa innovatiivisiin toimiin ja uusien yritysmallien kehittämiseen. Sääntelykehys on mukautettava nopeasti muuttuvaan tekniseen ja yhteiskunnalliseen kehitykseen. Alan lainsäädännön tulee olla selkeää, ja sen tulee taata oikeusvarmuus. Säännöt tulee laatia ja niitä tulee myös soveltaa sekä Euroopan unionin tasolla (yhteisön lainsäädäntö) että maailmanlaajuisesti (WTO, TRIPS). Pk-yrityksiä voidaan pitää innovoinnin vetureina, mutta monet alalla toimivat eivät edelleenkään tiedä, miten heidän tarkalleen ottaen tulisi toimia tilanteissa, joissa heidän teollis- ja tekijänoikeuksiaan on loukattu. Suuria ongelmia monille pk-yrityksille aiheuttavat erittäin korkeat patenttikustannukset, jotka ovat Euroopassa paljon korkeammat kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa. Patenttikustannusten kannalta on erittäin tärkeää, että 30 vuotta kestäneen keskustelun jälkeen yhteisöpatentti saadaan nyt viimein käyttöön. Euroopan komissio teki aihetta koskevan käytännön ehdotuksen jo viisi vuotta sitten, mutta asian käsittely neuvostossa on kielijärjestelmää koskevan kiistan vuoksi edelleen täysin umpikujassa. AK kehottaa Euroopan komissiota tekemään perustamissopimuksen 95 artiklan pohjalta ehdotuksen yhdenmukaistamisdirektiiviksi. Siten voitaisiin säilyttää kansalliset patenttijärjestelmät, jotka kuitenkin alistettaisiin vastavuoroisen tunnustamisen periaatteelle. Rajoittamalla kielien määrä kulloisenkin jäsenvaltion kieleen ja Englantiin voidaan yhteisöpatentin kustannuksia pienentää huomattavasti, mikä hyödyttää etenkin pk-yrityksiä. Siten voidaan luoda kansainvälisesti kilpailukykyinen patentti. Lisäksi on minimoitava patentin omistamiseen liittyvät verot, joita edelleen kannetaan useissa EU:n jäsenvaltioissa ja jotka eivät kannusta innovaatioiden kehittämiseen.

Yhtenäinen tutkimusta ja innovaatiotoimintaa koskeva lähestymistapa

1.9 EU:n seitsemännellä tutkimuksen ja kehityksen puiteohjelmalla ja yhteisön aloiteohjelmalla on yhdessä rakennerrahastojen kanssa hyvin merkittävä tukeva ja ohjaava rooli. Seitsemännän puiteohjelman tukirahoilla on keskeinen merkitys EU:n kilpailuasemalle ja huipputeknologian alueiden vahvistamiselle. Näitä määrärahoja ei saa vähentää rahoituspuitteita laadittaessa.

1.10 Tässä lausunnossa kehoitetaan nimenomaisesti kiinnittämään huomiota eurooppalaisten taloudellisten aluekokonaisuuksien (eurooppalaisten teknologiaalaaksojen, *valleys*) edistämiseen. Sitä varten on välttämätöntä helpottaa esimerkiksi seitsemännen tutkimuksen ja kehityksen puiteohjelmaan ja yhteisön aloiteohjelmaan kuuluvien rakennerrahasto- ja puiteohjelmatoimien yhdistämistä alueittain. AK kehottaa Euroopan komissiota tekemään asiaa koskevia käytännön ehdotuksia.

Tärkeää on muun muassa huippututkimuksen resurssien yhdistäminen sellaisten otsakkeiden alle kuin ”avoimen innovaatiokulttuurin” kannustaminen ja klustereiden muodostaminen alueilla.

1.11 Kestävän talousmallin kehittäminen huipputeknologian sijaintialueelle edellyttää muutakin kuin voimakasta investointia

tutkimukseen. Tästä ovat osoituksena muun muassa Brainport Eindhovenin alueen kokemukset. Tietyn osaamisen erilaisten sovellusten moninaisuuden edistäminen useissa innovaatioketjuissa luo uusia työpaikkoja kaikilla tasoilla ja sitoo osaamisen kyseiseen alueeseen. Pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on siten oikeus samankaltaisiin kannustimiin kuin osaamisen kehittäjillä. AK kehottaa Euroopan komissiota hyödyntämään yhteisön ohjelmien ja rakennerahastojen kerrannaisvaikutuksia ja suunnittelemaan ohjelmat entistä enemmän muutamien innovaatioketjujen kannustamiseen kullakin alueella. Siten voidaan luoda huomattava määrä sekä akateemisen tason että korkeamman ammattikoulutus- ja opistotason uusia työpaikkoja.

1.12 Viimeksi mainittuun kohtaan liittyen AK haluaisi kiinnittää erityistä huomiota pk-yritysten heikkoihin mahdollisuuksiin hyödyntää EU:n puiteohjelmia sekä rahastoja. Kyseessä on komitean mielestä suuri ongelma, ja tavoitetta etenkin pk-yritysten edistämiseksi tuskin voidaan saavuttaa ilman yksinkertaistamistoimia. On tärkeää lisätä avoimen innovoinnin kulttuuria, jossa pk-yritysten olisi helpompi päästä käsiksi yhdistettyihin resursseihin ja hankkeisiin.

1.13 Alueellisesta innovointipolitiikasta kerättyjen kokemusten pohjalta vaikuttaa siltä, että pk-yritykset hyötyvät etenkin yhteistyöstä suurempien yritysten kanssa. Tämän vuoksi AK katsoo, että eurooppalaisessa teollisuuspolitiikassa tulisi kiinnittää enemmän huomiota suurten (!) ja keskisuurten tai pienten yritysten väliseen vuorovaikutukseen. Myös pk-yritysten ja tutkimuskeskusten välinen vuorovaikutus on erittäin tärkeää.

1.14 Komitea esittää lisäksi vielä muutamia huomioita mahdollisuuksista lisätä eurooppalaisen teollisuuspolitiikan yhtenäisyyttä. Erityistä huomiota ansaitsee teollisuuspolitiikan yhdenmukaistamista kestävä kehitys ja yhteiskunnallista koheesiota edistävän politiikan kanssa: tämä kuuluu EU:n keskeisiin haasteisiin. Kyseisen ohjelman avulla Euroopan komissio voi osaltaan varmistaa, että kestävä kehityksen periaatteita noudattavan eurooppalaisen osaamisyhteiskunnan luomisen puitteissa painotetaan entistä enemmän uusia yhteistyömuotoja sekä tuotemerkkinayhdistelmiä sellaisilla aloilla kuin hoitopalvelut (lääketieteelliset tekniset innovaatiot), ympäristö ja energia. Eurooppalaiselle elinkeinoelämälle tarjoutuu tässä mielenkiintoisia uusia markkinoita.

1.15 Komitea on jo todennut, että Euroopassa korkean tason taloudellisia toimia yhdistellään ja spesialisoidaan yhä enemmän. Tätä kehityssuuntaa voidaan vahvistaa muilla politiikan aloilla, kuten maankäyttöpoliitikassa ja nykyaikaista infrastruktuuria koskevassa politiikassa. EU:n politiikassa tulisi pyrkiä entistä enemmän luomaan toimivia edellytyksiä (rajanylittävälle) huippusijaintipaikoille, jotka ovat yhteydessä keskenään ja joiden yhteydet perustuvat moderniin eurooppalaiseen infrastruktuuriin. Myös komission puheenjohtajan José Manuel Barroson ajatus EU-yliopiston (Euroopan teknologiainstituutin ETI:n) perustamisesta ansaitsee tukea. Teknologian alan huippulaitoksen perustaminen Euroopan unioniin voi estää aivo-voiton jatkumisen maailman muihin osiin. On jo korkea aika, että EU:hun perustetaan oppilaitos, jota voidaan tasoltaan verrata esimerkiksi Bostonin MIT:hen (*Massachusetts Institute of Technology*).

(!) Suuryrityksen käsitteen määrittämiseen tulisi myös kiinnittää huomiota.

Sektorikohtaiset ehdotukset

1.16 Komissio aikoo esittää seuraavia uusia aloitteita:

- lääkefoorumi
- biotieteitä ja biotekniikkaa koskevan strategian välitarkistus
- kemianteollisuutta ja puolustusteollisuutta käsittelevät uudet korkean tason ryhmät
- Euroopan avaruusohjelma
- tieto- ja viestintätekniikan kilpailukykyä käsittelevä erityisryhmä
- koneenrakennusalaan koskeva poliittinen vuoropuhelu
- kilpailukykyä koskevat tutkimukset (tieto- ja viestintätekniikan alasta, elintarviketeollisuudesta sekä muoti- ja muotoliteollisuudesta).

1.17 Euroopan komission toimintamallin pohjana olevat sektorikohtaiset tutkimukset osoittavat, että eurooppalainen teollisuus pystyy säilyttämään kilpailukykyä maailmanlaajuisella tasolla. Ratkaisevaa ”maailmanluokan saavutusten” kannalta on, onko teollisuudella riittävää osaamista ja innovointikykyä uusien tuotteiden ja tuotantomenetelmien luomiseksi.

1.18 Oleellista on, että kyseinen muutos- ja uudistusprosessi saa jatkuvaa vahvaa tukea sekä EU:lta että asianomaisilta jäsenvaltioilta. EU:n harjoittamiin edistämistoimiin liittyen voidaan todeta, että nykyiset EU:n puiteohjelmat tarjoavat tehokkaan välineistön yhdessä EU:n (uusien) rakennerahastojen kanssa.

1.19 Sellaisilla aloilla kuin kone- ja järjestelmäteollisuudessa ratkaisevan tärkeitä EU:n strategisten suunnitelmien luomisessa ovat kohdentaminen ja massatuotanto. ENIAC:in (*European Nanoelectronics Initiative Advisory Council*) ja Artemiksen strategisilla suunnitelmilla on tässä yhteydessä keskeinen merkitys alan eurooppalaisten ja kansallisten investointien kannalta.

1.20 Sen lisäksi, että yksittäisten sektoreiden kilpailukykyyn on kiinnitettävä jatkuvaa huomiota, on myös tärkeä panna merkille, että Euroopan unionin tuleva hyvinvointi riippuu yhä enemmän sektoreiden välisistä toimista. Tähän on kiinnitettävä erityistä huomiota myös Euroopan komission toimintamallissa. Teollisuuspolitiikan avulla voidaan nopeuttaa alan kehitystä edistämällä sektoreiden välistä vuorovaikutusta. Tämä johtaa aika ajoin väistämättä merkittäviin tuote- ja markkinainnovaatioihin. Osassa sektoreista tämä kehitys onkin jo nähtävissä. Esimerkkeinä mainittakoon elintarvike- ja lääkesektorit (biotieteet), biolääketieteellinen teknologia sekä autonvalmistuksen ja huipputeknologian järjestelmät.

1.21 Näin ollen Euroopan komission toimintamallissa määritellyt neljä laajaa ryhmää eivät ole riittävän kattavia. Biotiedelalta on jäänyt esimerkiksi mainitsematta hyvin tärkeä molekyyliarisen lääketieteen ala. Lisäksi tulisi mainita erityisesti myös nanoelektronikka ja sulautetut järjestelmät. Myös ”muoti- ja muotoliteollisuus” -sektori tulisi nimetä uudelleen ”luovaksi teollisuudeksi”.

1.22 Vaikuttaa siis yhä tärkeämmältä edistää teollisuustoiminnan yhtenäisiä klustereita ja tukea syntyviä teollisen toiminnan muotoja. Komitea kehottaa Euroopan komissiota käsittelemään asiaa toimintamallissaan perusteellisemmin ja selkeämmin.

1.23 Tarkasteltaessa EU:n kaikkien innovatiivisten alueiden menestystä keskeinen tekijä tässä yhteydessä on niin kutsuttu klusterimalli, joka käsittää tiiviin rakenteellisen yhteistyön hallintoelinten, yritysten ja osaamiskeskusten välillä. Esimerkkeinä näistä alueista mainittakoon Tukholma, Baijeri, Île-de-France, Rhône-Alpes ja Kaakkois-Alankomaat. Kyseistä klusterien edistämiseen perustuvaa lähestymistapaa tulisi varauksettomasti tukea uudistetun ja yhtenäisemmän eurooppalaisen teollisuuspolitiikan puitteissa.

2. Alueiden komitean muut suositukset

Eurooppa vuonna 2027 (tulevaisuuden visio)

2.1 Euroopan komission toimintamallissa konkretisoidaan entisestään Lissabonin strategiaa ja Göteborgin tavoitteita, ja asiakirja onkin tässä suhteessa hyvin johdonmukaisesti laadittu. Kuten aiemmin jo todettiin, asiakirja sisältää komitean mielestä monia hyviä ja hyödyllisiä suunnitelmia. Harvat lienevät toista mieltä. Komission toimintamallista puuttuu kuitenkin selkeä tulevaisuuden visio Euroopan vahvimista ominaispiirteistä kilpailussa muun maailman kanssa.

2.2 AK suosittelee inspiroivan ja innostavan vision kehittämistä. Millainen on Euroopan tilanne vuonna 2027? Miten teollisuudenalat ovat reagoineet vuonna 2006 määriteltyihin haasteisiin? Missä määrin pyrkimyksellä luoda ”älykkäitä alueita” on onnistuttu saavuttamaan taloudellinen ja sosiaalinen uudistus kaikissa jäsenvaltioissa? Onko pyrkimyksellä saavuttaa kestävä kehitys pohjautuva osaamisyhteiskunta onnistuttu luomaan uusia mahdollisuuksia ja markkinoita energia-, ympäristö- ja hoitoaloilla? Ja niin edelleen.

Panostetaan huippusaavutuksiin pyrkimiseen Euroopassa sekä vuorovaikutukseen alueiden kanssa

2.3 Komitean mielestä tulisi panostaa entistä enemmän asianomaisilla alueilla mahdollisuuksia tarjoaviin kehityskuluihin ja samalla luoda yhteyksiä taloudellisen toiminnan keskittymiin ja erikoisaloihin, jotka tulevat kehittymään Euroopassa seuraavien vuosien aikana entistä nopeammin. Lähtökohdiana on, että huippualueiden tukeminen edistää huomattavasti kokonaisvaltaista taloudellista ja sosiaalista uudistumista kaikissa EU:n jäsenvaltioissa.

2.4 Komitea suosittelee, että EU:n teollisuuspolitiikan uudistamispyrkimyksen yhteydessä yksilöidään kilpailukykyiset huippualueet Euroopassa sekä kussakin jäsenvaltiossa ja että EU:n investointiohjelmia suunnataan kyseisille alueille valtakunnallisten ja alueellisten investointien täydentämiseksi. Lisäksi olisi tuettava niiden aineellisten ja henkisten tuotteiden menekkiä.

Kyseisessä uudistetussa eurooppalaisessa teollisuuspolitiikassa, jossa huomio suunnataan erityisesti mahdollisuuksia tarjoaviin kehityskuluihin ja eurooppalaisiin taloudellisiin aluekokonaisuuksiin, on kiinnitettävä nimenomaisesti huomiota myös kehityksessä jäljessä oleviin alueisiin ”uuden yhteisvastuullisuuden” nimissä. AK ehdottaa, että Euroopan komissio luo kannustinjärjestelmän esimerkiksi asettamalla EU:n puiteohjelmista ja rakennerahastosta myönnettävien tukien saamisen ehdoksi alueiden välisen taloudellisten kumppanuuksien solmimisen.

Sektorikohtaisesta lähestymistavasta klusterikohtaiseen lähestymistapaan (uudet alat)

2.5 Eurooppaa eteenpäin vievien alojen kannustaminen tavalla, joka nostaa ne maailmanluokkaan, kuuluu nyt ja tulevaisuudessakin EU:n teollisuuspolitiikan keskeisiin tavoitteisiin. Euroopan tuleva hyvinvointi riippuu kuitenkin enenevässä määrin sektoreiden välisistä toimista. Komitea suosittelee, että jo tapahtuvaa omaehtoista kehitystä korostetaan enemmän Euroopan komission toimintamallin ”neljässä laajassa ryhmässä”.

2.6 Komitea suosittelee näin ollen, että Euroopan komissio kiinnittää EU:n uudessa teollisuuspolitiikassa enemmän huomiota sektoreiden välisen lähestymistavan strategiseen merkitykseen ja samalla tunnustaa sektoreiden välisen vuorovaikutuksen voimakkaat vaikutukset. Hallintoelinten, teollisuuden ja osaamiskeskusten välinen rakenteellinen yhteistyö (*triple helix*) onkin onnistumisen välttämätön edellytys. Kyseinen klusterimalli on yksi uuden eurooppalaisen teollisuuspolitiikan tunnusmerkeistä.

2.7 Sektoreiden väliseen vuorovaikutukseen kannustamalla tähdätään innovaatioihin ja kokonaan uudensuuntaisiin teollisuuden tuotteiden ja markkinaolosuhteiden yhdistelmiin. Vuorovaikutus ei rajoitu kuitenkaan pelkästään teollisuuden aloihin. Myös kontaktit muihin sosiaalisiin ja yhteiskunnallisiin aloihin synnyttävät uudenlaista dynamiikkaa. AK viittaa tässä vuorovaikutukseen taiteen ja kulttuurin kanssa (luova teollisuus), kulttuurien väliseen vuorovaikutukseen (uusi kulttuurienvälinen yrittäjyys) tai vuorovaikutukseen ammattikoulutuksen kanssa (uudistettu ammattitaito). Myös tällä alalla EU voi ja sen tulee olla tärkeässä kannustavassa roolissa. AK kehottaa Euroopan komissiota kiinnittämään asiaan huomiota ohjelmissa sekä uusissa rakennerahastoissa.

Integraation edistäminen

2.8 Nimenomaan sektorien väliset ehdotukset tarjoavat mahdollisuuksia EU-politiikan yhtenäistämiseen. Komitean mielestä seuraavat toimet vaativat erityistä huomiota:

- Energian, ympäristön ja hoitopalveluiden alalla ”yhteiskunnalliset ongelmat” voitaisiin muuntaa uusiksi markkinaraoiksi tulevan kestäväan kehitykseen ja osaamiseen pohjautuvan eurooppalaisen yhteiskunnan puitteissa (ks. kohta 2.1).
- Tulisi luoda sosiaalista innovointia käsittelevä erityistöryhmä, joka ei olisi irrallaan Euroopan teollisuuspolitiikasta vaan joka päinvastoin olisi sen kiinteä osa. Sen lisäksi, että ryhmä tarkastelisi henkilöstön huipputasoa, se myös pyrkisi avaamaan näkymiä vähemmän koulutetulle työvoimalle.
- Tulisi laatia tutkimuksen ja innovoinnin yhdenmisiä lähestymistapoja: suunnitelmissa ja suuntaviivoissa tulisi lisätä puiteohjelmien ja rakennerahastojen koherenssia, ja voimavaroja tulisi keskittää huippututkimukseen.

- Komissio ei käsittele asiakirjassaan julkisten hankintojen politiikkaa. Sen tulisi kuitenkin muodostaa yksi sektoreiden välisistä poliittisista aloitteista pk-yritysten tukemiseksi, sillä näillä yrityksillä on yhä suurempia vaikeuksia päästä osalliseksi EU:n julkisista hankinnoista.
- Myös muiden EU:n politiikkojen puitteissa tulisi edistää (rajanylittävien) kansainvälisten huippusijaintipaikkojen luomista Euroopassa.

Byrokratian vähentäminen — välineet pk-yritysten ulottuville

2.9 Komission toimintamallissa korostetaan perustellusti pk-yritysten suurta innovointikykyä. Toimien käytännön vaikutus pk-yrityksiin riippuu kuitenkin täysin EU:n lainsäädännön yksinkertaistamisesta. Nykyiset pk-yrityksiä koskevat ehdotukset vähentävät esimerkiksi huomattavasti mahdollisuutta tukea pk-yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintaa, mikä on räikeässä ristiriidassa Euroopan maailmanlaajuisen kilpailuaseman lujittamista koskevan pyrkimyksen kanssa. Jo nykyisellään yhdysvaltalainen pk-yritys investoi seitsemän kertaa enemmän tutkimukseen ja kehittämiseen kuin eurooppalainen pk-yritys.

2.10 Pian ei löydy enää yhtäkään yritystä, joka suostuisi täyttämään kaikki EU:n hallinnolliset vaatimukset saadakseen 15 prosentin tuen. Näin ollen AK kannattaa laajamittaista byrokratian vähentämistä, jotta pk-yrityksillä olisi paremmat mahdollisuudet hyödyntää EU:n puiteohjelmia sekä rahastoja. Komitea tukee varauksettomasti kaikkia tähän tähtäviä Euroopan komission ehdotuksia.

Tässä yhteydessä paikallis- ja alueviranomaiset pk-yrityksiä lähimpänä olevina hallintoviranomaisina voivat osallistumiseen helpottaa pk-yritysten pääsyä yhteisön tuen piiriin.

2.11 Sääntelyn purkaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen EU:n lainsäädännön avulla ovat kyseistä lainsäädäntöä koskevan tarkan kustannus-hyöty-analyysin ohella Lissabonin tavoitteiden saavuttamisen olennainen edellytys. Keskeistä tässä yhteydessä on laatia arvio EU:n lainsäädännön vaikutuksista yrityselämään (*business impact assessment*). Ehdoton edellytys kyseisen vaikutustustenarvioinnin laadun takaamiseksi on, että arvioinnin suorittaa riippumaton kolmas osapuoli objektiivisin kriteerein. AK kehottaa Euroopan komissiota tekemään asiaa koskevan ehdotuksen mahdollisimman pian. Mallina voisi toimia Alankomaissa käytettävä riippumaton auditointielin (*Adviescollege Toetsing Administratieve Lasten*, ACTAL).

Lopuksi

Viitaten komission suunnittelemaan tulevaan välitarkastukseen AK haluaisi erittäin mielellään saada palautetta tässä lausunnossa tehdyistä ehdotuksista ja suosituksista. Lisäksi komitea kehottaa komissiota harkitsemaan vuosittaisen seurannan toteuttamista. AK on valmis antamaan huomioillaan oman panoksensa kyseiseen seurantaan.

Bryssel 14. kesäkuuta 2006

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Michel DELEBARRE